

З любов'ю та повагою до дитини

В Україні продовжується черговий етап впровадження масштабної освітньої реформи, добре відомої як Нова українська школа. Ключовою метою її є створення школи, «у якій буде приємно навчатись і яка даватиме учням не тільки знання, як це відбувалося донедавна, а й вміння застосовувати їх у житті».

Як і все нове, впровадження нових стандартів в освіту завжди викликає низку проблем, перш за все пов'язаних з підготовкою вчителя.

Про цю важливу складову Концепції «Нова українська школа» ми бесідуємо з учителькою початкових класів Коростенської міської гімназії **Біжан Тетяною Володимирівною**, переможцем Всеукраїнського конкурсу «Вчитель року – 2017» у номінації «Початкова освіта» (2017), заслуженим вчителем України.

Вона – лауреат Всеукраїнського конкурсу «Панорама творчих уроків – 2016», постійна учасниця семінарів-практикумів та освітянських проєктів. Матеріали з досвіду роботи вчителя були представлені на виставці «Сучасна освіта Житомирщини – 2017» та на VIII міжнародному форумі «Інноватика в сучасній освіті – 2016», а матеріали «Формування ключових компетентностей молодших школярів шляхом використання методу інтелект-карт» – на всеукраїнській науково-практичній конференції «Сучасні тенденції і пріоритети компетентнісного підходу в підготовці майбутніх фахівців початкової освіти». Досвід педагога з використання інтелект-карт (mind maps) на уроках в початковій школі презентувався на Форумі педагогічних ідей науково-методичного журналу «Відкритий урок: розробки, технології, досвід» та отримав відзнаку «Вибір редакції». Вчителька є керівником творчої групи з енергоменеджменту гімназії, результатом роботи якої стало представлення міста Коростеня на Житомирському регіональному фестивалі учнівських проєктів «Голос Землі» у 2016 році.

І нарешті, Тетяна Володимирівна – регіональний тренер Нової української школи в Житомирській області, голова методичного об'єднання вчителів початкових класів шкіл міста, керівник творчої групи з теми «Організація групового навчання молодших школярів на засадах діяльнісного підходу» вчителів м. Коростеня.

Педагогічне кредо: «Щоб мати право вчити інших, потрібно постійно вчитися самому» *К.Д. Ушинський*.

1. Тетяно Володимирівно, сьогодні важко знайти людину, яка б не чула про Нову українську школу. При цьому часто її порівнюють з попередніми освітніми реформами, не завжди успішними. Яка Ваша позиція, як вчителя практика, в оцінці цього нововведення?

Повторю відомі слова: «Нова українська школа» – школа, до якої приємно ходити дітям. Це – найголовніше. Бо у цій школі вчать учнів критично мислити, дослухаються до їхньої думки, поважають, створюють умови для роботи в команді і співпраці.

Означу три напрямки, які є стратегічними у змісті реформи.

- Щодо учнів. Визначальним є набуття ними компетентностей замість запам'ятовування фактів та понять. Йде мова про те, що учні не просто здобувають знання, а й вчаться використовувати їх у повсякденному житті. В умовах швидкоплинного життя надзвичайно важливою є навичка уміння вчитися, тобто самостійно шукати відповіді на запитання. Не можу не виокремити тезу «навчання через гру і дослідження», завдяки чому діти зможуть дізнатись набагато більше.

- Щодо вчителів. Саме на них тримається реформа, яка дала вчителю свободу дій від впровадження авторських програм, проєктів, вибору навчального матеріалу, внесення змін, доповнень до програм, імпровізування та експериментування, до вибору форм підвищення своєї кваліфікації.

І не можна не згадати таку форму мотивації вчителя, як сертифікація.

- Щодо батьків. Співпраця школи і батьків, тобто партнерство – є наріжним каменем. Тільки завдяки порозумінню, взаємодопомозі та підтримці кожного учасника освітнього процесу можна досягти позитивного результату.

Ось таке моє бачення найважливіших складових Нової української школи.

2. Нова українська школа потребує нового вчителя, який володіє сучасними методами навчання, новітніми технологіями, для якого визначальними у діяльності є дитиноцентризм, компетентнісний підхід. З огляду на Ваш досвід та знання, як Ви оцінюєте сьогоднішню ситуацію щодо готовності вчителя до роботи в умовах нової реформи?

Все змінюється, рухається вперед, стали іншими діти, та й дорослі теж іншими очима дивляться на світ. Ми, не задумуючись, тримаємо у руках смартфон, то чому когось може дивувати новітня технологія чи незнайомий раніше метод. Кожен вчитель, який хоче працювати у школі, розуміє – зміни починати слід з себе самого, намагатися встигнути за своїми учнями, хоча не просто формувати у дітей нові компетентності і наскрізні вміння, які у самих вчителів не зовсім сформовані. Важко конкурувати з гаджетами і лишатися

цікавим для школярів, але використання нових підходів – єдиний шанс втриматися і бути сучасним, а значить важливим.

Серед багатьох оціночних суджень про роль вчителя мені найбільш імпонує те, що вчитель сьогодні перестає бути єдиним джерелом знань – він має стати помічником дитини, супроводжувати її у процесі пізнання і досліджувати світ разом з нею.

3. Не секрет, що частина вчителів стоїть на консервативних позиціях щодо освітньої реформи. Називають навіть відсотки вчителів, які йдуть попереду. Яка Ваша позиція у цьому?

За останні два роки мені довелося познайомитися з сотнями вчителів з різних міст, містечок і сіл України. На тренінгах для вчителів свого міста, районів Житомирської області я не зустрічала людей, які були б категорично проти освітньої реформи, хоча, можливо, не всі щирі. Просто потрібно донести до вчителя зрозуміння, що його досвід буде потрібен, що реформа не передбачає відкидання своїх напрацювань, а просто доведеться їх дещо підлаштувати під групову роботу, діяльнісний підхід, інтегроване навчання, нове середовище... Тоді у вчителя є надія, що він потрібен, і це буде мотивувати людину рухатись у бік Нової української школи.

Додам лише, мене тішить те, що перед вчителями відкрились такі можливості, як вибір програм і підручників, методів і прийомів, технічних і дидактичних засобів. А ще можливості для саморозвитку і навчання: вебінари, стартапи, воркшопи, тренінги, які вдало доповнюють курси і семінари.

На таких методичних заходах у нашому інституті післядипломної педагогічної освіти ми поринаємо в атмосферу командної і групової роботи, ділимося досвідом і шукаємо та знаходимо варіанти використання своїх професійних навичок у Новій українській школі.

Тому, як сказав бувший заступник міністра освіти і науки Павло Хобзей, «якщо вчитель не зміниться, то й Нової української школи не буде».

4. Новий міністр освіти Ганна Новосад в одному з інтерв'ю при загальній позитивній оцінці НУШ назвала великим мінусом імплементацію реформи на місцях, в тому числі проблеми з закупівлею обладнання, дидактики, меблів тощо...

Одна справа – спланувати щось на папері, зовсім інша – виконати на практиці. Тут конспект на урок напишеш чудовий, а в клас зайдеш і ти – майстер імпровізації, все йде не за планом. Переконана, що кожен на своєму місці робить максимум, аби все вдалося, і якісь недоліки – це плюси, у тому розумінні, що здобуваємо досвід, якого раніше не було. І для вчителів на місцях – вже те, що надходять матеріали, меблі, техніка, нехай і з запізненням, або не тієї якості (хоча саме якість має бути в пріоритеті), це вже велика підтримка у роботі.

Це я про нове освітнє середовище, анонсоване у Новій українській школі. Хоча, насамперед, мова має йти про психологічно-безпечне оточення,

таку собі атмосферу дружби, розуміння та взаємоповаги, що передбачає принципи ненасильницької комунікації. А потім вже про фізичне середовище, в якому господарі – діти. Де зручні меблі – для них, необхідні матеріали – у вільному доступі, є осередки для навчання і дозвілля, і кожен може зробити щось власноруч для оздоблення класу. Існує думка, що у дружньому і комфортному середовищі успішність зростає. І я цьому вірю. Переконана, Нова українська школа – це насамперед вчитель з новим баченням освіти в Україні.

5. Один із принципів Нової української школи – партнерство, у тому числі між школою та батьками. Ваше бачення цієї проблеми?

Педагогіка партнерства – взагалі поняття для наших вчителів не нове, але, можливо, це привід поглянути на взаємини батьків, вчителів і «спільних» дітей з іншого боку.

Адміністрація школи, вчителі та батьки об'єднані однією важливою метою – виховати успішну та щасливу дитину. Це обумовлює необхідність співпраці, взаємодію та повагу на цьому шляху.

Партнерські стосунки між вчителем і батьками дозволяють вчасно реагувати на виклики сьогодення, відстежувати поведінку дитини, зрозуміти її життєві орієнтири і врешті визначити спільне бачення траєкторії розвитку.

Батькам вже не цікаві традиційні батьківські збори, які нерідко викликають невдоволення і роздратування. Ми намагаємося робити так, щоб батьки очікували зборів, де немає обвинувачень і дорікань, а іде спільна і небайдужа розмова, як зробити шкільне життя цікавішим. Більш того, існує твердження, що успішність учнів залежить від вчителів тільки на 50 %. Решта – від батьків. Тому саме вони – наші партнери, одnodумці та помічники.

6. На Вашій сторінці у фейсбук чимало постів не тільки освітянського характеру. Відомо про Ваше захоплення подорожами. Поділіться, будь ласка, чим ще живете?

Так, люблю подорожувати Україною, проводити час з рідними і друзями, вишивати, читати книги, обов'язково паперові. А ще я граю в шахи, іноді навіть беру участь у змаганнях.

7. Дякую за цікаву та змістовну розмову. Щоб Ви хотіли побажати своїм колегам – початківцям?

Сприймати світ позитивно, вдивлятися у звичайні речі і бачити в них щось особливе, цінувати власні родини і не переставати любити людей, життя і ... роботу.

*Інтерв'ю провів
заступник редактора
журналу В.Ф. Денисенко*